

На основу члана 20. став 2. Закона о основној школи ("Службени гласник РС", бр. 50/92, 53/93 - др. закон, 67/93 - др. закон, 48/94 - др. закон, 66/94 - УС, 22/02, 62/03 - др. закон, 64/03 - др. закон, 79/05 - др. закон и 101/05 - др. закон),
Министар просвете и министар вера споразумно доносе

Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за седми разред основне школе

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС - Просветни гласник", 2/2008 од
18.3.2008. године.

Члан 1.

Овим правилником утврђује се наставни план и програм предмета Верска настава за седми разред основне школе.
Предмет из става 1. овог члана остварује се као изборни предмет.

Члан 2.

Број часова наставе предмета Верска настава у седмом разреду остварује се са по једним часом недељно, односно са 36 часова годишње.

Члан 3.

План и програм наставе предмета Верска настава део је прописаног плана и програма за основну школу.
Наставни програм из става 1. овог члана одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Просветном гласнику".

Број 110-00-240/2007-11

У Београду, 19. фебруара 2008. године

Министар просвете
др **Зоран Лончар**, с.р.
Министар вера
Радомир Наумов, с.р.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ВЕРСКА НАСТАВА

Седми разред

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

(1 час недељно, 36 часова годишње)

Циљеви и задаци

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије способност уочавања да су грех и зло у свету последица погрешног изражавања човекове слободе;
- развије способност уочавања да Бог поштује човекову слободу али да не одустаје да свет доведе у вечно постојање;
- изгради свест о томе да Бог воли човека и свет и да их никад не напушта, али вечни живот зависи и од слободе човека и његове заједнице с Богом;
- развије способност спознавања да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет, а то је да се свет сједини с Њим посредством човека и да тако живи вечно;
- развије способност уочавања сличности у структури старозаветне и новозаветне цркве.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- запазе да природа не постоји без личности;
- науче да личност у Богу претходи природи у онтолошком смислу;
- уоче да у стварном свету људска природа претходи човеку као личности у онтолошком смислу;
- запазе да се код створених бића, тј. код људи слобода може изразити и као негација, што није случај у Богу;
- запазе да је слобода Божија онтолошка, тј. да се изражава само као љубав према другој личности;
- запазе разлику између иконографског приказивања Св. Тројице у православној и римокатоличкој традицији.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Бог у кога хришћани верују јесте Св. Тројица: Отац, Син и Свети Дух. (Богослужбена сведочанства крштење и евхаристија; библијска и светоотачка сведочанства).

Отац, Син и Св. Дух су три вечне, конкретне личности.

Света Тројица је један Бог (нераздељивост Божанске природе и несливеност Божанских личности).

Узрок Божијег постојања је Отац (библијска, свхаристијска, светоотачка и друга сведочанства).

Бог Отац изражава своје слободно постојање као љубав према другој личности - према Сину и Св. Духу.

Хришћанска онтологија (биће као заједница слободе).

Антрополошке последице вере у Св. Тројицу.

Кроз Литургију се појављује Св. Тројица (Отац прима литургијски принос, Син, Исус Христос, приноси, а Св. Дух сабира све око Христа и сједињује с Њим).

Крштење и литургија као практично исповедање вере у Бога који је Св. Тројица.

Св. Тројица у православној иконографији.

Методске јединице

1. Упознавање ученика са садржајима програма и начином рада
2. Бог је Света Тројица (увођење, обрада, примарно утврђивање)
3. Бог је Света Тројица (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
4. Библијска и светоотачка сведочанства о Богу као Светој Тројици (увођење, обрада, примарно утврђивање)
5. Библијска и светоотачка сведочанства о Богу као Светој Тројици (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
6. Богослужбена сведочанства о Богу као Светој Тројици (крштење, евхаристија) (увођење, обрада, примарно утврђивање)
7. Богослужбена сведочанства о Богу као Светој Тројици (крштење, евхаристија) (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
8. Бог је Света Тројица (Отац, Син и Дух Свети су три вечне, конкретне личности) (увођење, обрада, примарно утврђивање)
9. Бог је Света Тројица (Отац, Син и Дух Свети су три вечне, конкретне личности) (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
10. Света Тројица је један Бог (нераздељивост Божанске природе и несливеност Божанских личности) (увођење, обрада, примарно утврђивање)
11. Систематизација; разговор о претходној наставној целини уз подстицање питања и запажања ученика
12. Љубав као израз слободе (увођење, обрада, примарно утврђивање)
13. Љубав као израз слободе (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
14. Слобода се изражава као љубав (увођење, обрада, примарно утврђивање)
15. Слобода се изражава као љубав (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
16. Бог Отац изражава своје слободно постојање као љубав према Сину и Светоме Духу (увођење, обрада, примарно утврђивање)
17. Бог Отац изражава своје слободно постојање као љубав према Сину и Светоме Духу (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
18. Личност може постојати само у слободном односу љубави према другој личности (увођење, обрада, примарно утврђивање)
19. Имена Свете Тројице показују да су то имена за однос (увођење, обрада, примарно утврђивање)
20. Систематизација; разговор о претходној наставној целини уз подстицање питања и запажања ученика
21. Постојање као заједница слободе (увођење, обрада, примарно утврђивање)
22. Постојање као заједница слободе (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
23. Антрополошке последице вере у Свету Тројицу (увођење са позивањем на непосредно ученичко искуство - шта учење о Св. Тројици значи за ученике)
24. Антрополошке последице вере у Свету Тројицу (обрада, примарно утврђивање)
25. Антрополошке последице вере у Свету Тројицу (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
26. Систематизација; разговор о претходној наставној целини уз подстицање питања и запажања ученика
27. Пројављивање Свете Тројице кроз Литургију (увођење, обрада, примарно утврђивање)
28. Пројављивање Свете Тројице кроз Литургију (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
29. Пројављивање нашег истинског постојања у будућности кроз Литургију (увођење, обрада, примарно утврђивање)
30. Пројављивање нашег истинског постојања у будућности кроз Литургију (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
31. Крштење и Литургија као практично исповедање вере у Свету Тројицу (увођење, обрада, примарно утврђивање)
32. Крштење и Литургија као практично исповедање вере у Свету Тројицу (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
33. Света Тројица у православној иконографији (са скретањем пажње ученицима и на погрешно приказивање) (увођење, обрада, примарно утврђивање)
34. Света Тројица у православној иконографији (са истицањем икона из српске баштине) (увођење, обрада, примарно утврђивање)
35. Света Тројица у православној иконографији (обнављање и дубља разрада појединих аспеката теме; дијалогизација уз подстицање иницијативе, размишљања и креативне активности ученика)
36. Систематизација наставних целина обрађених током школске године и резимирање резултата рада

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Реализацијом наставног програма за седми разред треба да се постигну следећи циљеви:

- да се код ученика изгради свест о томе да је носилац постојања природе личност;
- да је личност израз заједнице слободе с другом личношћу;
- да је Црква у својој литургијској пројави икона начина постојања Св. Тројице, односно постојања човека као личности - као иконе Божије.

Да би се ово постигло, потребно је најпре детаљно изложити православно учење о Богу као Св. Тројици, а затим и саму структуру Литургије.

Тема *Бог у кога хришћани верују јесте Св. Тројица...* треба да има следећу садржину: Бог у кога хришћани верују јесте Св. Тројица: Отац, Син и Свети Дух, односно Бог је конкретна личност, Отац, Син и Св. Дух, а не безлична виша сила, или пак, безлична природа. Божанска природа не постоји безлично, већ као конкретне личности: Отац, Син и Св. Дух. Да бисмо ово показали, треба се позвати на реалност нашег постојања, односно људске природе, која једино постоји као конкретна личност: Милан, Марко, Милица итд.

Међутим, кад говоримо о Божанским личностима, Оцу, Сину и Св. Духу, не говоримо о три Бога, о три Божанске индивидуе, које су међусобно раздвојене по природи, као што је то случај с нама људима, где кад говоримо о човеку, говоримо о многим људима. Божанске личности су неразделјиве међу собом по природи. Зато што нису створене, односно зато што Божанска природа није створена, не постоји ни временско-просторна дистанца између постојања Оца и постојања Сина и Духа. (Примера ради, не постоји прво Отац као јединка, као индивидуа, који је касније родио Сина као јединку да би њихове природе биле раздвојене, као што је случај с нама људима, већ су обојица исте природе и савесни су). Једна Божанска природа постоји цела, неразделјива, у свакој од три личности: у личности Оца, у личности Сина и у личности Св. Духа, односно то су три личности, три савесна конкретна бића.

Узрок Божијег постојања, односно постојања Св. Тројице, јесте Отац. То значи да у Богу не претходи природа у односу на личност, односно не постоји прво једна безлична заједничка природа из које се рађају Отац, Син и Св. Дух као конкретна бића, већ личност Оца чини божанску природу постојећом и Он рађа Сина и исходи Св. Духа. (Слично људима који се не рађају из једне безличне људске природе, већ од конкретних личности које су носиоци постојања те природе.)

Овим се подвлачи да је постојање божанске природе слободно постојање, због тога што је њено постојање израз слободе личности Оца. Јер, мимо личности Оца не постоји божанска природа. Отац слободно постоји, жели и постоји, и зато је Један Бог Отац, једна конкретна личност, а не безлична божанска природа.

Што се, пак, тиче личности, она не може да постоји сама, без заједнице с другом личношћу. Отац је Отац у заједници са Сином. Ако нема Сина, нема ни Оца. Божија слобода постојања као Оца изражава се као љубав према другој личности, односно изражава се на тај начин што Отац вечно рађа Сина и исходи Св. Духа. Један Бог је Отац који је истовремено и Св. Тројица као заједница љубави Оца са Сином и Св. Духом. Постојање личности Оца, која је носилац постојања природе у Богу, претпоставља постојање Св. Тројице. То има за последицу да се у Богу личност поистовећује са слободом, односно с љубављу према другој личности, и стога је Бог љубав зато што је Св. Тројица, као и то да постојање једне конкретне личности не искључује многе, већ напротив, постојање многих је претпоставка постојања једне конкретне личности.

Теме *Антрополошке последице вере у Бога као Св. Тројицу и Кроз Литургију се пројављује Св. Тројица* треба реализовати тумачењем одељка Св. Писма Старог завета који говори о стварању човека као иконе Божије и опис Литургије.

За Оце Цркве човек је икона (слика) Божија. По природи човек је створен и зато његова природа подлеже ограничењима и на крају смрти. Но, и поред тога, човек је створен слободан. То значи да је призван да постоји не на начин на који постоји његова природа, већ слободно у односу на своју природу, односно, човек је позван да своју слободу изрази као љубав према другој личности, односно према Богу, и да тако постоји слично Богу. На овај начин човек би ослободио своју природу последица њене створености, односно детерминисаности постојања, и обожбо би се. Слично Христовом начину постојања.

Литургија указује на то да се у литургијском искуству Бог открива као Отац, Син и Св. Дух, као три конкретне личности, које се познају и пројављују односом који имају једна према другој. Христос, Син Божији, јесте онај који приноси дарове. Он их приноси Богу Оцу, док је Дух Свети онај који сабира многе људе око Христа, односно, Дух се пројављује као онај који конституише Литургију кроз Крштење, Миропомазанье и Рукоположење. Истовремено треба указати ученицима на то да се Св. Тројица овде пројављује преко људи и њихових служби које они пројављују у односу један према другом. Овим се показује да је човек икона Божија и да се Бог не среће другачије осим преко човека у литургијском догађају.

За остваривање овог програма треба користити: Св. Писмо Старог и Новог завета, литургијско искуство откривења Бога, литургијски начин постојања човека, као и помоћну литературу: Св. Григорије Ниски, *О стварању човека*; Св. Максим Исповедник, *Тумачење 14. беседе Св. Григорија Богослова*; И. Мидић, *Сећање на будућност*, Београд, 1994; Ј. Зизијулас, *Допринос Кападокије хришћанској мисли*; А. Шмеман, *За живот света*, Београд, 1981. и др.

ИСЛАМСКА ВЈЕРОНАУКА (ИЛМУДИН)

(1 час недељно, 36 часова годишње)

Циљеви и задаци

Циљ наставе исламска вјеронаука (илмудин) у основном образовању и васпитању је да пружи ученику основни вјернички поглед на свет, са посебним нагласком на вјернички практични део, а такође и будући вјечни живот.

Циљ наставе исламски вјеронаук у седмом разреду јесте да ученике упозна са основним постулатима (темељним дужностима) вјере ислама, те да ученике упозна са важномшћу и садржајем намаза (молитве) и његовом улогом у животу сваког појединца и заједнице у целини.

То значи да дјеца на начин примјерен њиховом узрасту упознају властиту вјеру у њеној духовној, моралној, социјалној, мисионарској и другим димензијама.

Излагање вјерског виђења и постојања света обавља се у отвореном и толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама.

Начин приступа је исламско виђење које обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и вјерско образовање.

Задаци наставе исламске вјеронауке (илмудин)

- познавање основних принципа вјере ислама;
- познавање вриједности молитве;
- познавање саставних дијелова молитве;
- упознавање међусобних права и дужности појединца и заједнице;
- развијање свијести о Богу као Створитељу и однос према људима као најсавршенијим божјим створењима;
- развијање способности (на начин примјерен узрасту ученика) за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и свијета, о људској слободи, животу у заједници, смрти, односу с природом која нас окружује, као и за размишљање о тим питањима у свијетлу вјере ислама;
- развијање способности за одговорно обликовање заједничког живота са другима, за налажење равнотеже између властите личности и заједнице, за остваривање сусрета са свијетом (са људима различитих култура, религија, погледа на свијет, с друштвом, природом) и с Богом, у израђивање увјерења да је човеков живот на овом свијету само припрема за вјечност, да су сви створени да буду судионици вјечног живота, да се из те перспективе, код ученика развија способност разумијевања, преиспитивања и вриједновања властитог односа према другом човеку као божјем створењу и изгради спремност за покајање.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

РЕДНИ БРОЈ ТЕМЕ	Наставна тема	ЧАС ПРИПРЕМАЊА	ЧАС ОБРАДЕ НОВОГ ГРАДИВА	ЧАС ПОНАВЉАЊА	ЧАС ПОВЕЗИВАЊА ПРЕЂЕНОГ ГРАДИВА	ЧАС ПРОВЕРАВАЊА	СВЕГА
1.	УВОД - ИСЛАМСКЕ ДУЖНОСТИ	1	-	-	-	-	1
2.	НАМАЗ	-	2	-	1	1	4
3.	ПОСТ	-	1	-	-	-	1
4.	ЗЕКАТ	-	1	-	-	-	1
5.	ХАЏЏ	-	1	-	-	-	1
6.	ИЗГРАДЊА ЗДРАВЕ ЛИЧНОСТИ	-	1	-	-	-	1
7.	ТЕМЕЉИ ВЕРОВАЊА - ИМАНСКИ ШАРТИ	-	-	2	-	1	7
8.	ИСЛАМСКИ МУБАРЕК ДАНИ	-	1	-	-	1	2
9.	ВАКУФ (ЗАДУЖБИНА)	-	1	-	-	-	1
10.	ПОБОЖНЕ ПЕСМЕ	-	1	-	-	-	1
11.	АЛЛАХОВЕ НАРЕДБЕ И ЗАБРАНЕ	-	1	-	-	1	2
12.	ЦЕНАЗА НАМАЗ	-	1	-	1	-	2
13.	ГРЕСИ	-	1	-	-	-	1
14.	КУРБАН - ЖРТВА	-	1	-	1	-	2
15.	ТЕУБА - ПОКАЈАЊЕ	-	1	-	-	1	2
16.	УОПШТЕНО О ДОВИ - МОЛИТВИ	-	1	1	1	-	3
17.	АЛЛАХОВА МУДРОСТ У СТВАРАЊУ	-	1	1	1	1	4
СВЕ УКУПНО		1	20	4	5	6	36

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

ЛЕГЕНДА	Тип часа	Наставне методе
ПРИ	Припремање и увођење ученика у предмет или тему	ИЗЛ Усмено излагање
ОНГ	Обрада новог градива	РАЗ Разговор
ПОН	Понављање наставних садржаја	ТЕК Рад са текстом
ПОВ	Повезивање наставних садржаја	ДЕМ Демонстрација

ПРО	Проверавање и оцењивање знања ученика	Облик рада	Наставна средства
ФРО	Фронтални рад		УЏБ Употреба уџбеника
ГРУ	Групни рад		ЛИТ Теолошка литература
ТАН	Рад у паровима		НЕП Непосредна стварност
ИНД	Индивидуални рад		ФИЛ Филмови и телевизијске емисије

РЕДНИ БРОЈ ТЕМЕ	РЕДНИ БРОЈ ЧАСА	Наставна јединица	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА	НАПОМЕНА
1.	1.	УВОД - ИСЛАМСКЕ ДУЖНОСТИ					
		Шехадет (сведочење) вере	ПРИ	ФРО	РАЗ	НЕП	
2.	2.	НАМАЗ					
		Тајне намаза	ПРИ	ФРО	ИЗЛ	УЏБ	
		Абдест	ОНГ	ФРО	ИЗЛ	УЏБ	
		Намаз - ми'рац сваког муслимана	ОНГ	ГРУ	ИЗЛ	ЛИТ	
		Користи намаза	ПРО	ИНД	РАЗ	УЏБ	
3.	6.	ПОСТ					
		Уопштено о Рамазанском посту	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
4.	7.	ЗЕКАТ					
		Уопштено о зекату, и подстицање на добра дела	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
5.	8.	ХАЏЦ					
		Уопштено о Хаџцу, историја ходочашћа	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
6.	9.	ИЗГРАДЊА ЗДРАВЕ ЛИЧНОСТИ					
		Искреност у речима и делима, склад у међурелигијским односима, здравље, пружање помоћи другима, чување од греха	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
7.	10.	ТЕМЕЉИ ВЕРОВАЊА - ИМАНСКИ ШАРТИ					
		Веровање у Бога - Аллаха ц. ш.	ОНГ	ФРО	ИЗЛ	НЕП	
		Веровање у Аллахове мелеке (анђеле), Аллахове Књиге	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
		Веровање Аллахове Посланике	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
		Веровање у живот после смрти и веровање у Аллахово одређење	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
		Обнављање пређеног градива из теме, Божија својства	ПОН	ГРУ	РАЗ	НЕП	
		Обнављање пређеног градива из теме, Божији Посланици	ПОН	ГРУ	РАЗ	УЏБ	
		Провера познавања пређеног градива	ПРО	ИНД	РАЗ	УЏБ	
8.	17.	ИСЛАМСКИ МУБАРЕК ДАНИ					
		Мубарек (благословљени) дани, хиџретска година	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ	
		Обнављање пређеног градива, мубарек дани у години	ПОН	ГРУ	РАЗ	УЏБ	

9.	19.	ВАКУФ (ЗАДУЖБИНА)						
		Појам задужбине у Исламу, Џамија	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ		
10.	20.	ПОБОЖНЕ ПЕСМЕ						
		Појам побожне песме, Бајрам дође	ОНГ	ГРУ	РАЗ	ЛИТ		
11.	21.	АЛЛАХОВЕ НАРЕДБЕ И ЗАБРАНЕ						
		Мудрости Божијег наређивања добра и одвраћања од зла	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ		
		22.	Шта су Аллахове забране	ПРО	ИНД	РАЗ	УЏБ	
12.	23.	ЦЕНАЗА НАМАЗ						
		Појам ценазе намаза	ОНГ	ФРО	ИЗЛ	УЏБ		
	24.	Намаз кроз живот човека	ПОВ	ГРУ	РАЗ	УЏБ		
13.	25.	ПОЈАМ ГРЕХА У ИСЛАМУ						
		Утицај грешења на људско срце	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ		
14.	26.	КУРБАН - ЖРТВА						
		Појам жртве и пожртвовања и Исламу	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ		
		27.	Историја курбана, хаџи	ПОВ	ГРУ	РАЗ	УЏБ	
15.	28.	ТЕУБА - ПОКАЈАЊЕ						
		Појам покајања, теубе-и-несух	ОНГ	ФРО	РАЗ	УЏБ		
		29.	Провера знања претходног градива	ПРО	ИНД	РАЗ	УЏБ	
16.	30.	УОПШТЕНО О ДОВИ - МОЛИТВИ						
		Појам дове, дова смирује срце	ОНГ	ФРО	ИЗЛ	УЏБ		
		31.	Врсте дова, после јела, пред спавање ...	ПОН	ГРУ	РАЗ	УЏБ	
		32.	Намаске дове	ПОВ	ТАН	ТЕК	ЛИТ	
17.	33.	АЛЛАХОВА МУДРОСТ У СТВАРАЊУ						
		Примери величанствености Аллаховог стварања	ОНГ	ФРО	ИЗЛ	НЕП		
		34.	Примери из Кур'ана - упоређивање са савременом науком	ПОН	ГРУ	РАЗ	ЛИТ	
		35.	Аллах као Творац свега - први имански шарт; провера знања	ПОВ	ТАН	РАЗ	УЏБ	
		36.	Закључно проверавање знања ученика и оцењивање	ПРО	ИНД	РАЗ	УЏБ	

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

(1 час недељно, 36 часова годишње)

Циљеви и задаци

Циљ наставе вјеронаука је упознавање властите Цркве кроз привлачне ликове повијести. И ова доб је вријеме идеала, али и критичности. Стога је врховни идеал: слобода. Но слобода није напросто избор између добра и зла него ослобођење и способност чинити добро. За нас кршћане су свеци ти ликови који су били заправо слободни до те мјере да су оставили тако дубок траг те се у остварење слободе можемо на њиховим примјерима потакнути на изградњу. Седми разред ради својег критичког менталитета је прикладан да се о повијести, па и о негативностима слободно разговара. Јединице су тако изабране да слиједи ритам и теолошке мисли и одгојног циља - слободе.

Дакле, мисао водила наставе вјеронаука седмог разреда основне школе је љубав према Цркви остварена преко конкретних повијесних особа на чијим се примјерима може градити и властити пут и полако одабирати звање у којем се

очекује да ће човјек моћи остварити највише.

Задаци наставе вјеронаука у седмом разреду основне школе је тражење идеала у Библији и привикавање на живот с другима и другачијима, али у свијести да и њега - ученика Бог радо има као јединственога и с њиме план, јер сада почиње фаза не само одгоја него и самоодгоја, па мора на план Божји одговорити.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Пут у слободу
Велики ликови цркве
(Ход кроз повијест цркве)

1. Увод

Упознавање ученика са садржајима програма католичког вјеронаука за седми разред.

2. Апостолско вријеме

Ступови Цркве, апостоли Петар и Павлао (Чврсто ћу настојати око своје вјере)

Апостолски оци: Поликарп, Игнације (Бит ћу вјеран предаји апостола)

Свједочанство у животу и смрти (Ловро и Цецилија) - (Поносан сам на ученике)

Црквени оци (Атаназије и Иренеј) - (Проучават ћу вјеру)

Свједоци еванђеоских савјета (Антун и Бенедикт) - (Настојат ћу да ни у раду не заборавим на молитву)

Црквени научитељи (Амброзије, Аугустин, Гргур Велики) - (Слиједим упутства Цркве)

Понављање

3. Евангелизација народа

Нове младике на стаблу Цркве (Радостан сам што смо постали Божји народ)

Кршћанска Европа (Карло Велики) - (И у друштвеном животу сам Божји слуга)

Источна Црква (Патријарх Игнације) - (Поштујем и чланове друге Цркве)

Ширитељи западне културе (Клуни, Гргур VII, Иноћент III) - (Култура и вјера иду заједно)

Борбе за Крстову домовину (Буилон, Готфрид) - (Поштујем кршћанске вредноте)

Насљедници Исусова сиромаштва (Желим бити једноставан)

Свјетлост у тами (Катарина Сијенска, Бригита, Иван Капистран) - (Вјерујем да ми је животни пут у Божјим рукама)

Знаност као пут к Богу (Тома, Бонавентура, Алберт Велики) - (Вјерујем да права знаност води к Богу)

Понављање

Понављање и систематизација

Закључивање оцјена

4. Велике реформе

Црква која се мора увијек обнављати (Карло V, Лутер, Тридентски сабор) - (И ја морам поправљати своје погрешке)

Црква која се непрестано обнавља (Игнације Лојола) - (Обнова Цркве овиси и о мени)

Црква у мисијском замаху (Фрањо Ксаверски) - (Молит ћу за обраћење погана)

Понављање

5. Црква у новом вијеку

Искушење у новом вијеку (Иван Ванеј) - (У свим ћу околностима бити вјеран Крстовој Цркви)

Почетак модернога свијета (Пио IX) - (Штујем Марију)

Пламећи огањ (Леон XII и Пио X) - (Љубит ћемо се узајамним помагањем)

Понављање

6. Реформа II Ватиканског сабора

Нови Духови - (Својим кршћанством ћу служити сувременом свијету)

Укључење нашег народа у оћу Цркву: (1. Иван IV и Хрвати - Крштење; 2. Св. Стјепан и његово вријеме) - (Бит ћу вјерни члан Божјега народа)

1. Мајка удовица, краљица Јелена; 2. Узор кршћанског витеза - св. Ладислав - (Настојат ћу живјети своје кршћанство)

Народ смо светаца: Кажотић, Тавелић, Маргита, Елизабета - (Поштујем наше свеце)

Великани новог свијета: Штросмајер, Ланг, Мандић, Мерз, Прохаска, Тот, Богнер итд. - (Желим бити сувремени кршћанин)

Понављање

7. Дијалог са кршћанским црквама

Православне Цркве - упознавање са оним што нас повезује (Позитиван приступ)

Хисторијске Цркве Реформације (Црква као заједница окупљена око Божје Ријечи)

Понављање и систематизација

Закључивање оцјена на крају наставне године

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Вјерска поука је заједничко дјело катехете (вјероучитеља) и катехизаната (вјероученика). Полазиште је конкретна стварност - овај пута записана у светим књигама - Библији. Из доживљених искустава са читања Библије прелази се на истине, из којих се потом враћа на свакодневну њихову примјену. Овакав начин спознаје има властити ред: упознавање (обрада нових садржаја), сређивање (систематизација), понављање, примјена и провјеравање. То је макро структура оваквог начина спознаје. Међутим, и ови дијелови имају своју микро структуру. Тако на примјер: начин спознаје посједује слиједеће ступњеве: постављање циља, мотивирање, обрада нових наставних садржаја, учење, индуктивни и дедуктивни закључци, изравни и неизравни докази, формулирање запамћених чињеница... Иги, садржај примјене има ове дијелове: проблем, постављање циља, библијски лик из овога циклуса, задаћа, упознавање прилика и увјежбавање. Код спознавања треба имати пред очима физиономију групе и појединаца, но у оквиру сата под којим се обрађују нови наставни садржаји врши се примјена, понављање и вредновање обрађенога градива.

ОПЋЕ НАПОМЕНЕ

Имајући на уму горе истакнуто, поједини сат вјеронаука би требао изгледати овако: кратко понављање садржаја претходног сата, и посебно освјетљавање онога што ће послужити као темељ за актуални сат. Након постављања циља (што? и како?), прелази се на обраду нових наставних садржаја (нпр. код петог разреда, свака тематска цјелина), гдје се заправо објашњава ученику да нам Бог говори не само у поуци него и у примјерима живота. То је особито за младе надахнуће и жеља за насљедовањем. Закључци се могу истаћи на плочи. Након овога се већ познати садржаји продубљују, уче, тј. разговара се о помирењу (што?, како? и зашто?). Овако усвојено градиво, у складу са одгојним циљем, мора наћи своју примјену у животу ученика. Разговара се зашто и како треба захвалити Богу за родитеље, браћу и пријатеље. Оваква спознаја и дјечје искуство се ослањају на његов доживљај и на поновљени текст Светог Писма.

Прозивку и домаћу задаћу обавимо у прикладно вријеме.

ЕВАНГЕЛИЧКО-ЛУТЕРАНСКИ ВЈЕРОНАУК СЛОВАЧКЕ ЕВАНГЕЛИЧКЕ ЦРКВЕ А.В.

(1 час недељно, 36 часова годишње)

Циљеви и задаци

Циљ наставе евангеличко-лутеранског вјеронаука Словачке евангеличке цркве а.в. јесте да води ученике ка темељном познавању и вредновању вере у Бога као Свете тројице, и то на основу Светога писма и учења евангеличке а. в. цркве.

Основни садржај верске наставе Словачке евангеличке а. в. цркве јесте темељно упознавање пута који води ка спасењу и којим човек може ићи кроз живот ка овом вечном циљу.

У шта верује и шта учи Словачка евангеличка а. в. црква обухваћено је у апостолској вероисповести. Заједно са молитвом Оче наш, апостолска вероисповест усмерава нашу веру ка Богу као Светој тројици.

Основна тема верске наставе је: Бог у кога верујемо открио се као Бог Отац, Бог Син и Бог Дух свети. Бог је личност. Кад говоримо о Светој тројици, говоримо о једном Богу. Божје личности су нераздељиве међу собом по природи.

Свету Тројицу посматрамо као једног Бога, једну суштину. Ова вера у Св. тројицу обухваћена је у апостолској вероисповести.

Задаци наставе евангеличко-лутеранског вјеронаука јесу да ученика:

- припреме за постизање верске пунолетности. Упознавање ученика са чињеницом да су од рођења до конфирмације, била Божја деца и да су присутна у Божјем плану спасења;

- упознају са властитом црквом кроз њену историју и кроз значајне ликове у њеној историји;

- оспособе се за одговорно обликовање заједничког живота с другима (са људима различитих култура, религија, и погледа на свет) и с Богом;

- приближе богатству и благослову дарова које верник има у Исусовој речи и Исусовом делу.

Кроз изучавање историје хришћанске цркве подстицати код деце:

- поштовање и љубав према Исусу Христу као Творцу цркве;

- упознавање битних чињеница о животу и деловању Христове Цркве кроз историју;

- упознавање историје властите цркве као и личности које су деловале у њеној историји;

- способност да се добро осећају као верници у својој верској заједници;

- отворен однос према Богу, и другом човеку као Божјем детету;

- способност да схвате чињеницу божанског и људског елемента у цркви, како упркос људским слабостима и погрешкама Црква следи Исусов позив и идеал;

- љубав према Цркви остварену кроз конкретне историјске личности, на чијем примеру се може градити и властити пут;

- упознавање, чување и развијање властитог као и упознавање и поштовање туђег верског, културног и националног идентитета.

Полазне тачке верске наставе у седмом разреду

Полазна тачка верске наставе у седмом разреду основне школе је упознати децу са настанком, развојем и променама хришћанске Цркве кроз историју. У 7. разреду учимо о настанку Цркве Господње, о животу Цркве од њеног оснивања до данашњице, о деловању Цркве у људској историји, о духовним борбама у Цркви, о променама које су се у Цркви догодиле.

Исус је основао само једну Цркву. У духовним борбама које су се догађале кроз историју, јединствена Црква се поделила на неколико црквених организација - конфесија, вероисповести, које зовемо хришћанске цркве. Мада у учењу појединих цркава има разлике, ипак жива веза између хришћанских цркава је вера у Божију Тројицу и дубок моралан основ човечности из које произилази обавеза поштовања и трпеливости према ближњем.

Посебан циљ верске наставе је одгајати/образовати код деце отвореност према верској и културној различитости. За такав приступ потребан је јасан властити став и идентитет. За верску наставу захтева се у првом реду упознавање, чување и развијање властитог идентитета, као и упознавање и поштовање туђег верског, културног и националног идентитета. Чињеница је, да само особа која има изграђен властити идентитет и лични став вере може разумети другог и другачијег и тако следити истински пут ка толеранцији и суживоту.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Градиво верске наставе Словачке евангеличке цркве а. в. за седми разред основне школе састоји се од основне теме: ИСТОРИЈА ХРИШЋАНСТВА, односно седам подтема:

1. Општа историја хришћанске цркве (Почеци хришћанства / Прогањање хришћана у Римском царству / Римска држава признаје хришћанство / Разједињење хришћанске цркве / Отклон од првобитне апостолске цркве - папство и његово уназађење)

2. Предреформација (Џон Виклиф / Јан Хус / Гиrolамо Савонарола)

3. Реформација (Др Мартин Лутер / Филип Меланхтон / Улрих Цвингли и Јован Калвин)

4. Противреформација (Триденски сабор / Језуити / Тридесетогодишњи рат)

5. Хришћанство у Словачкој (Почеци хришћанства у Словачкој - Ћирило и Методије / Ширење и победа реформације у Словачкој)

6. Противреформација у Словачкој (Бокачијев устанак / Суђење у Прешпорку / Толеранциони патент / Верски развој у реформисаним црквама - мисија међу паганским народима и унутрашња мисија)

7. Историја Словачке евангеличке цркве а. в. у Србији (Долазак Словака евангелика у Доњи део Аустро-Угарске монархије - почеци црквеног живота / Црква у новим условима од 1918. год. до данашњег времена / Оснивање и организовање СЕАВ епархије у Краљевини Југославије / Осамостаљивање СЕАВЦ / Организација СЕАВЦ - црквени устав)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

У верској настави Словачке евангеличке цркве а. в. у седмом разреду основне школе не треба давати предност само пуком посредовању информација и знања, већ верска настава обухвата целокупну личност ученика тј. настоји обухватити све битне васпитно-образовне циљеве које омогућавају учење, изградњу ставова као и животно остварење и сведочење вере у личном и друштвеном животу ученика.

Ученици седмог разреда су у фази предадолесценције, због чега све већи интерес показују за оне садржаје који су повезани са њиховим личним животним питањима и искуствима. Њихова пажња се све више окреће од спољњег ка унутрашњем свету као и подручју веома интензивног проживљавања и критичког односа према целокупној стварности, која их окружује. Они свет око себе посматрају из свог субјективног света и својих личних питања. Због тога у верској настави потребно је посветити пажњу садржајима и аспектима верског васпитања који дотичу и "погађају" њихова питања, проблеме и интересе и помажу им у изградњи личног верског идентитета.

Ученици овог узраста нарочито се занимају за привлачне, необичне и изазовне ликове, тј. узор са којима се желе идентификовати. То су филмске, телевизијске и певачке звезде као и личности које се одликују храброшћу и јунаштвом, несебичношћу и залагањем за правду, за мир, за угрожене, особе које су дале значајан допринос на различитим подручјима живота. Зато се у верској настави нарочито занимају за необичне и изазовне библијске ликове и хришћанске личности које се

одликују добротом, залагањем за правду, несебичношћу и храброшћу а нарочито дубоким духовним животом. Исус Христ им је посебан изазов јер им нуди и омогућава потпуну идентификацију и остварење по свему ономе што је говорио и чинио. Дobar пример за идентификацију су и познате личности из богате историје хришћанске цркве, које својим примером залагања за веру подстичу позитивне осећаје код ученика.

Код изучавања историје хришћанства нагласак треба ставити на одговарајућу обраду наставног градива. Ученици не морају познавати велику количину података и имена, али морају знати догађаје, поступке а нарочито треба да упознају узроке, циљеве, повезаност, идејни основ и сродност побуда. Ученицима треба приближити време оснивања хришћанске цркве, како се ширила у јеврејском и паганском свету, за њу тако ненаклоњеном и опасном, како се одклонила од истине јеванђеља и како се вратила у реформацији ка изворном јеванђељу.

Нарочиту пажњу треба посветити и изучавању историје Евангеличке цркве а. в. у Словачкој, а нарочито посветити одговарајућу пажњу историји као и данашњем положају Словачке евангеличке цркве а. в. у Србији.

Литература за наставу и програм

За остваривање програма Словачке евангеличке цркве а.в. у седмом разреду треба користити следећу литературу:

- Библија - Стари и Нови Завет
- Daniel Veselý: Cirkevné dejiny, učebnica evanjelického a.v. náboženstva pre 7. ročník základných škôl.
- Evanjelická cirkev v dejinách a v učení.
- Dejiny Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v SFRJ.

ВЕРСКО ВАСПИТАЊЕ РЕФОРМАТСКЕ ХРИШЋАНСКЕ ЦРКВЕ

(1 час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе верског васпитања Реформатске хришћанске цркве јесте вредновање верских и социјалних датости у хришћанству и људској заједници са нагласком на одговорном стварању бољег света. Младе водимо оним ставовима и истинама које научава Катехизам католичке цркве.

Задаци наставе верског васпитања Реформатске хришћанске цркве јесу: да мисао водиља верске наставе јесте изградња комплетне и одговорне особе у односу према себи, према вјерским вредностама, према другим људима и коначно да се осећа позваним да те вредноте не само спознаје и говори него и потврђује животом.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

	ТЕМА	ГЛАВНИ ЦИТАТ	ПОДЕЛА	АПЛИКАЦИЈА	ПЕВАЊЕ
1.	Општи увод, основи градива				
2.	Општа - практична питања из црквених делатности - живота			Разни примери	Химна 408
3.	Личне молитве	I Сол. 5, 17	Садржај - суштина. Начин - форма.		Псалм LXXVII
4.	Медитације	I Сол. 5, 18	Садржај - суштина. Начин - форма. Општи приступ.		Псалм CXXXIV
5.	Божја искушења - болести	Јак. 4, 13-14	Општи приступ и значење. Наше личне мисли и понашање за време искушења.		Псалм CXLI
6.	Црквена заједница	Рим. 8, 28	Историјат. Развој. Клер - верници.		Химна 204
7.	Значај обавеза протестантских (реформатских) верника	Рим. 15, 7	Опште обавезе. Појединачне обавезе.		Химна 242
8.	Понављање				
9.	Понављање				
10.	Црквени савет - пресвитери	Мат. 5, 16	Општи појам. Чланови пресвитериата. Обавеза пресвитера.	Богомилно понашање	Химна 386
11.	Клер - пасторална служба - свештенство	II Тим. 4, 2	Звање. Обавезе.		Химна 396
12.	Економат - старатељ	Псалм	Звање.		Химна

	црквеног имања	107,15	Обавезе.		248
13.	Понављање				
14.	Понављање				
15.	Исусове приче о царству Божјем	Лук 19, 10	Значај. Порука. Наравоучење.	Значај Исусових прича за духовно прихватање Божјих препорука-заповести	Химна 388
16.	Наравоучење из лектире посијаног семена	Мат. 13, 23	Тумачење. Значај.	Божја слова - препоруке у свакодневном животу	Химна 466
17.	Разабарање кукоља од пшенице	Мат. 13, 41-43	Тумачење. Значај.	Божја љубав је према свим верницима једнака	Химна 169
18.	Богати трговац и бисер	Мат. 6, 21	Тумачење. Значај.	Значај и спознаја највиших вредности	Химна 253
19.	Изгубљени динар - грешник који се каје	Мат. 7, 8	Тумачење. Значај.	Равноправност пред Божјим судом	Химна 487
20.	Прича о великој вечери	Лук. 14, 17	Тумачење. Значај.	Много званих мало изабраних. Бог сваког зове, али позваници не знају увек прихватити	Химна 377
21.	Понављање				
22.	Прича о радницима о Винограду	Мат. 20, 13-14	Тумачење. Значај.	Само праведни могу спознати Бога свога	Химна 329
23.	Повјерено благо	Мат. 25, 29	Тумачење. Значај.	Божји поклони немају цену	Псалм XXXV
24.	Понављање				
25.	Понављање				
26.	Брак		Значај, форма. Суштина.	Озаконита веза мушкарца и жене	Химна 397
27.	Црквена дисциплина	Мат. 18, 15	Значај - чему служи. Примена.	Богомилни живот	Псалм I
28.	Сахрана	I Сол. 4, 13-14	Начин. Наше понашање.		Химна 391
29.	Реформатска Хришћанска Црква (Мађара у Србији) I део	Мат. 6, 19	Црквена епархија. Црквена жупа.		Химна 344
30.	Реформатска Хришћанска Црква (Мађара у Србији) II део	Мат. 6, 20	Црквена хиерархија. Управа - Црквена власт.		Псалм XXVII
31-36	Понављање на крају школске године				

ХРИШЋАНСКА ЕТИКА ЕВАНГЕЛИЧКЕ ХРИШЋАНСКЕ ЦРКВЕ А.В.

Циљ наставе хришћанске етике евангеличке хришћанске цркве а.в. је упознавање ученика са значењем речи "Бог је међу нама".

Задатак наставе хришћанске етике евангелистичке хришћанске цркве је стицање знања о Богу и признања Богу.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

1. час: Узајамно упознавање. Упознавање наставног плана. Упознавање уџбеника за седми разред, Евангеличког Катехизиса.	Певање - игра Увод
2. час: Десет Божјих заповести	Читање 10 заповести.

Циљ: Упознати ученике са Божјим законом	Упознајмо Бога. Упознајмо човека. Коегзистенција: Бог - човек, човек са човеком
3. час: Првих пет заповести. Циљ: Да сазнамо шта од нас очекује Бог.	Веза између Бога и човека
4. час: Од 6. до 10. заповести. Циљ: Да сазнамо шта од нас очекује Бог.	Веза између човека и човека
5. час: Рекапитулација Циљ: Упознајмо доброту и љубав Господа.	Бог није дао десет заповести да нас кажњава. Бог је небески наш Отац, који воли своју децу.
6. час: Заповести - закон љубави. Циљ: Да ученици разумеју шта је закон љубави.	Закон - милост Закон - љубав Љубав - милост
7. час: Апостолска вероисповест. Циљ: Упознајмо апостолско исповедање вере	Подела исповедања: Први део - Вера у Бога Други део - Вера у Христа Трећи део - вера у Духа Светог.
8. час: Апостолска вероисповест Први део - Вера у Бога Циљ: Упознајмо, ко је Бог.	Верујем у Бога, Он је створитељ Он је небески Отац Шта то све за нас значи?
9. час: Апостолска вероисповест Други део - Вера у Христа Циљ: Упознајмо ко је син Божји?	Верујем у Сина Божијег. Он је Господар Он је Спаситељ Он је умро за све нас
10. час: Апостолска вероисповест. Други део - Вера у Христа Циљ: Упознајмо ко је Исус Христ?	Верујем у Сина Божијег. Он је васкрснуо. Узет је на небо. Он је судица који долази.
11. час: Рекапитулација. Циљ: Шта смо научили?	Понављање - игра - квиз
12. час: Апостолска вероисповест Трећи део - Верујем у Духа Светог Циљ: Упознајмо, ко је Дух Свети?	Кога представља Дух Свети? Доброта Бога - љубав Оца и милост Христова. Дух Свети пробуђује веру. Библијски текстови.
13. час: Апостолска вероисповест Црква - Заједница светих Циљ: Упознајмо цркву - као тело Христово.	Рођење Цркве. Зашто је Црква тело Христово? Видљиви знаци Цркве: - слово Божје - еухаристија - крштење
14. час: Апостолска вероисповест Опрашгање грехова, васкрсење тела, вечни живот	Како доћи до опрошгаја грехова? Шта значи једнако бити грешник и оправданик?
Циљ: Упознајмо како освојити вечни живот	Земаљско тело - небеско тело - вера у Вечни живот - као циљ земаљског живота Понављање - игра - квиз
15. час: Рекапитулација Циљ: Шта смо научили?	
16. час: Уместо писменог задатка, квиз. Циљ: Утврђивање градива вероисповедање.	Десет Божјих заповести и ми. Последице преступа. Апостолска вероисповест као наше
17. час: Молитва Господња Циљ: Упознајмо Оче Наш Подела Оче Наш	Библијска форма молитве Господње. Читање из Библије.
18. час: Молитва Господња Ословљавање Циљ: Упознајмо ко је Отац?	Ко је небески Отац? Шта тражимо од Њега? Молитва без вере?

19. час: Оче Наш Прва молба. Циљ: Упознајмо свето име Божје	Зашто и како треба светити име Божје. На шта нас обавезује светост Божја? Читање и тумачење библијских текстова.
20. час: Оче Наш Друга и трећа молба Циљ: Где је краљевство Божје?	Шта значи Божја присутност ту, на земљи, и у вечности? Упознајмо Његову вољу ту, на земљи, и у вечности.
21. час: Оче Наш четврта и пета молба. Циљ: Сазнајмо смисао молби Опрошгај грехова.	Сваки дар долази од Бога. Хлеб, као темељ људског живота. Наше заједничке потребе. Узајамна повезаност опрошгаја.
22. час: Оче Наш Шеста и седма молба Циљ: видети и разумети јасно	Да ли Бог уводи у разна искушења? Зашто нас Бог сасвим не избави од искушења? Једино Бог може савладати зло, као и извор зла.
23. час: Оче Наш Завршно славјење. Циљ: Упознајмо Бога кога славимо	Шта значи слава Бога, његовог краљевства, његове моћи? Шта означава реч: Амен?
24. час: Час понављања. Циљ: како смо савладали градиво?	Понављање - игра - квиз
25. час: Кршење и Света вечера - Еухаристиа Циљ: Упознати две светости које је основао и наредио Исус Христ	Библијски текстови: Јеванђеље по Матеју 28. глава. по Луци 22. глава. Посланица Павлова Коринћанима 11. глава. Како гласи заповест светог Христа? Како гласи установљење Свете вечере?
26. час: Кршење Циљ: Разумети смисао кршења	Милост Божја долази преко Светог крста. Светост је видљив знак милости. Крст свети је дело Божје.
27. час: Дар крста и значај крста Циљ: Довести ученике до знања шта значи бити кршен	Бог кршењем опрашта наследни грех. Шта је наследни грех? Бог кроз кршење обдарује новим животом.
28. час: Света вечера Циљ: упознати ученике са значењем Свете вечере.	Како гласе формуле установљења? Шта је исповедање? Шта је заједништво стола Господњег?
29. час: Дар Свете вечере Циљ: научити ученике да разумеју значање Свете вечере	У Светој вечери Христос самог себе дарује. две значајне речи: за тебе Света вечера нас повезује са Христом.
30. час: Значење Свете вечере Циљ: Разумети учење Библије о Светој вечери	У Светој вечери су присутни тело и крв Христови! Како је то могуће? Ко може приступити светој вечери?
31. час: Час понављања Циљ: контрола научног градива	Понављање - игра - квиз
32. час: Свето Писмо. Исповедање, Молитва, Благослов Циљ: Научити ученике значају ових речи	Шта је Библија? Ко говори из Библије? Библија, као писмо нама. Библија као огледало пред нама.
33. час: Исповедање Циљ: Да научимо и знамо шта је исповедање	Исповедање - опрошгај грехова Исповедање грехова: - на богослужењима - у личном исповедању - у молитви Опрашгање због Христа.
34. час: Молитва Циљ: Разумети значење молитве	Срце говори са Богом. Молитва је веза са Богом. Различите молитве: - јутарње - вечерње

	- пре и после јела - ђачке
35. час: Аронов благослов Циљ: Упознати значење благослова	Шта је Аронов благослов? Зашто је на крају богослужења?
36. час: Рекапитулација Завршетак школске године	Понављање - игра - квиз - певање

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

"Евангелички Катехизис"

Предговор

Др Мартин Лутер је 1520. године после посета црквеним општинама, стекао жалосно искуство. Због тога је написао свој Катехизис. Ова мала читанка (књига) у евангеличкој цркви постала је аутентичном и најважнијом међу вероучитељским књигама. Недостаци које је Лутер у дотадашњем вероучењу приметио, мотивисали су га да кроз Десет заповести, Апостолску вероисповест, Оче Наш и самим Христом одређене светости као што су Крштење и Света вечера (еуцхаристија), путем питања и одговора, свима разумљивим начином сажме суштину хришћанске вере.

Користећи поделу Лутеровог катехизиса, као и њен садржај, састављен је уџбеник за седми разред основне школе.

Нека Божји благослов прати овај уџбеник, као и вас, драги ученици, ка циљу.

Педагошка метода употребљена у уџбенику

1. Разговор (Дијалог)

Дијалог између вероучитеља и ученика, али и узајамно, међу ученицима, неопходан је део часа веронауке. Омогућава да ученик може релативно самостално да дође до свога мишљења, а такође може да поставља своја питања.

2. Самосталан рад уз библијски текст

Тематика Катехизиса се остварује тиме што се користе библијски текстови, понекад само један стих из Библије. То је добра прилика да ученици науче и самостално да употребљавају библијске текстове.

3. Помоћна средства

Поред теорије неизбежно је и коришћење кратких ДВД филмова (не дужих од 10 минута) са одговарајућом тематиком, који ће помоћи бољем разумевању градива.

4. Певање из омладинске песмарице

5. Упознавање са планом наставе

Упознавање ученика са планом наставе неопходан је део утемељивања праве атмосфере међу ученицима, али и између ученика и вероучитеља.

ВЕРОНАУКА - ЈУДАИЗАМ

(1 час недељно, 36 часова годишње)

Циљ наставе јеврејске веронауке - јудаизам јесте да ученици стекну основна знања из богатог наслеђа јеврејске библијске књижевности, историје, рабинске књижевности и етике, као и да упознају јеврејске празнике, обичаје и симболе.

Задатак предмета јеврејске веронауке - јудаизам за седми разред основне школе је да се ученици упознају са јеврејском историјом Старог и Средњег века.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставне целине и јединице:

1. РАЗДОБЉЕ ДРУГОГ ХРАМА: Јудеја под влашћу хеленистичких монархија, Хашмонејска држава, Јеврејска дијаспора у епохи Другог Храма.

2. ТАЛМУДСКО РАЗДОБЉЕ: Устанак Бар Кохбе (70-132 г.), од укидања патријархата до арапског освојења (429-636 г.), Вавилонија.

3. СРЕДЊИ ВЕК: Јевреји у исламским земљама од VII до XII века, Епоха гаона, Живот Јевреја у хришћанској Шпанији, Јевреји северне и средње Европе од XI до XV века, Протеривање Јевреја с Пиринејског полуострва, Јевреји у Пољској и Литванији, Европски Јевреји у раздобљу Ресформације и верских ратова, Месијански покрети у XVI и XVIII веку.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (УПУТСТВО)

Користити следеће књиге: *Историја јеврејског народа*, група аутора (Гинко, Београд, 1996), *Кратка историја јеврејског народа*, Мион Дубнов (Издање Савеза јеврејских општина Југославије).

Опште напомене

Историјско памћење и историјска перспектива је од великог значаја за разумевање идентитета и судбине јеврејског народа.